

РЕЦЕНЗИЯ

**от проф. д-р Светла Тодорова Къртева-Данчева,
катедра „Кореистика“, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“,
член на научното жури в конкурса за заемане на
академичната длъжност „ професор“
по професионално направление
2.1 Филология /Тюркология и алтаистика; общо и сравнително
езикознание/, (заповед № РД 38-540/18.11.2020)
обявен в ДВ №88 от 13.10.2020**

Обявеният в ДВ, №88/13.10.2020 г. конкурс за професор по професионално направление 2.1 Филология /Тюркология и алтаистика; общо и сравнително езикознание/отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, като не са констатирани никакви процедурни нарушения. Единственият кандидат, доц. д-р Милена Петрова Йорданова е представила всички необходими документи за провеждането на конкурса в срок, спазвайки изискванията на Закона и Правилника. Кандидатът отговаря също така и на минималните национални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл. 26), респективно Правилника за неговото прилагане – доц. д-р Йорданова е в регистъра на хабилитираните лица с наукометрични показатели на НАЦИД и има съгласно приложената справка общо 720 точки.

Данни за научно-преподавателската и административна дейност на кандидата

Доц. Д-р Милена Петрова Йорданова е щатен преподавател в катедра „Тюркология и алтаистика“ към ФКНФ от 15.07.2007 г. първоначално като асистент,

от 27.11.2013 г. като главен асистент, а от 24.10.2016 г. като доцент по съвременен турски език- морфология и синтаксис.

През 2013 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по направление 2.1. Филология (Съвременен турски език – граматика на турския език).

През 13-годишния си стаж като преподавател в Софийския университет доц. Йорданова е разработила общо 13 курса лекции и практически упражнения за ОКС Бакалавър в специалност „Тюркология“. За обучение по СДК в специалност „Османистика“ е разработила лекционни курсове по Съвременен турски език – I и II част, и Практически турски език – I, II и III част. Преподавателската работа на доц. Йорданова се отличава с креативност и постоянно усъвършенстване на методите на преподаване.

Тя е научен ръководител на двама успешно защитили докторанти (съответно на Мирела Алхасани (Дубали) през 2019 г. и Анатоли Василев Дешев през 2020 г.), а понастоящем на редовните докторанти Михал Валериев Павлов., зачислен през 2020 г. и на Йоаннис Сотириадис Сотириос, зачислен през 2019 г.

Доц. Д-р Милена Йорданова активно и успешно изпълнява и редица административни дейности: през 2012-2019 г. е била член на Атестационната комисия към катедрата по тюркология и алтаистика, през 2015–2019 -член на Факултетната атестационна комисия на ФКНФ, от 2019 г. е член на Комисията по проектната дейност и на Факултетната изборителна комисия на ФКНФ. От 2019 г. тя е Ръководител на катедра „Методика на чуждоезиковото обучение“ и член на Факултетния съвет към ФКНФ.

Доц. Йорданова е участник в множество престижни национални и международни научно-изследователски проекти, а на два от тях е ръководител. Тя е организатор и участник в редица научни форуми в България и Турция. Научната си продукция представя на конференции, семинари и други научни форуми както у нас, така и в чужбина.

Доц. Милена Йорданова участва и в колектив като съставител на научните сборници „Тюркологията днес: предизвикателства и перспективи: 65 години специалност Тюркология“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, /Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2017/ и „Български

учен, ориентиран към Изтока“/ Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 2017/.

Член е на редколегията на сп. „Филология“ и на „Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – Факултет по класически и нови филологии“ като научен секретар.

Напълно убедено мога да заявя, че доц. Милена Йорданова покрива критериите по отношение на учебната заетост за академичната длъжност „професор“ и с активната си научно-преподавателска дейност значително допринася за популяризирането и успешното развитие на специалност тюркология .

Оценка на научните и научно-приложни приноси в представената за участие в конкурса научна продукция на кандидата

Доц. Милена Йорданова участва в конкурса с общо 15 публикации, които представляват сериозни изследвания както в областта на теоретичната граматика на турския език в съпоставителен аспект с българския език, така и в областта на приложната граматика и на съпоставителната лексикология. Сред тях представя една монография /хабилитационен труд/, две книги, публикувани на базата на защитена докторска дисертация, три статии, /от които една на руски език/, публикувани в реферирани и индексирани световноизвестни бази данни с научна информация / WEB OF SCIENCE/, седем статии, /от които една на английски език/, публикувани в нереперирани научни издания или в редактирани колективни томове и един университетски учебник /публикуван на полски език/. Доц Йорданова участва и като съставител /в колектив/ на Академичен турско-български речник. (под научната редакция на проф. д-р Иван Добрев).

Основно място сред публикациите, представени за участие в конкурса, заема хабилитационният труд *Морфосинтаксис на прилагателното име в турския език* / УИ „Св. Климент Охридски“, 2020. 272 с./ Той се състои от въстъпителни думи, увод, пет глави, заключение, библиография, четири приложения и резюме на английски език.

Като лексико-граматическа категория прилагателното име заема важно място в съвременния турски език. То е обект на анализ както във вътрешноезиков,

така и в междуезиков аспект. В монографичния труд лексико-граматичният клас на прилагателните имена е изследван от гледна точка на съвременната лингвистика и лингво-дидактология. Темата е новаторска и актуална, тъй като за първи път се разработва в съпоставителен аспект по отношение на аглутинативния турски и флективния български език.

В увода са представени теоретичните основи на изследването. Разработен е оригинален теоретичен модел, който определя морфосинтактичната проекция на прилагателното име като лексико-семантичен клас в съвременния турски език. Използван е морфосинтактичен функционално-семантичен подход, чрез който изследването на съвременната турска граматична система се извършва през призмата на българския език. По своя характер този подход е новаторски и се базира на няколко теоретико-приложни принципа, които определят и концепцията на авторката. Ясно и точно е определена целта на изследването, а именно: „опит за реализиране на пълно описание на формалните, синтактичните и семантичните аспекти на прилагателното име като един от централните именни лексико-граматични класове в съвременния турски книжовен език с елементи на съпоставителен (компаративно-контрастивен) анализ“/стр.11/. Прецизно са посочени и конкретни задачи, които авторката си поставя да изпълни за реализиране на посочената цел.

Първа глава е посветена на прилагателното име като морфосинтактична проблематика. Направен е подробен преглед на мненията на редица изследователи, изтъкнати са множество национални теоретични традиции, свързани с определяне на прилагателното име като специфичен лексико-граматичен клас с определен статут и формални, съдържателни и комплексни характеристики. Предложеният анализ впечатлява както със задълбоченост при проучване на изследванията на видни представители на световната лингвистика, така и с компетентни собствени обобщения на авторката. Въз основа на това е приета и работна дефиниция на прилагателното име, която е не само удачно формулирана, но и подробно аргументирана от нея.

Втората глава е посветена на видовете прилагателни имена в турския език. Изследвана е структурната характеристика на турските прилагателни имена, в

резултат на което те са класифицирани по формални критерии. В резултат на анализ на семантичните им особености, е изведена класификацията им според съдържателни критерии. Формулирани са ясни критерии за разграничаването на качествените и относителните прилагателни.

В хода на изследването са направени и съпоставки с особеностите на прилагателните имена в българския език. Анализът се характеризира с отлично познаване на материала, с прецизен и точен коментар на множеството примери, които са използвани.

В трета глава е разгледана семантичната категория интензивност, която е характерна за качествените прилагателни имена. Доц. Йорданова се спира подробно на трите равнища на интензивност от семантична гледна точка – положителна, неутрална и отрицателна. Различните нива на наситеност на качеството, както и различните начини на изразяването им, са илюстрирани с множество подходящи примери, преведени на български език. Обръща се специално внимание на положителната интензивност и позицията ѝ по отношение на неутралната и отрицателната интензивност. В резултат се установява тристепенният състав на категорията интензивност и важноста на нейното моделиране за функционирането ѝ в речта.

В четвърта глава е разгледано квантитативното измерение на прилагателното име в турския, в съпоставка с българския език. Разгледани са структурните и семантичните особености на прилагателните имена от гледна точка на тяхната честотност, като са очертани и общи за двата езика тенденции. За извършване на квантитативно-фреквенталния анализ са използвани материали от авторитетния честотен речник на турския език „A Frequency Dictionary of Turkish“ (2017) с авторски колектив Йешим Аксан, Мустафа Аксан, Юмит Мерсинли, Умут Уфук Демирхан. Това потвърждава умението на авторката да борави със съвременни научни източници и гарантира високо качество на направения от нея анализ.

Пета глава е посветена на синтактичните функции на прилагателното име. Авторката изхожда от факта, че в турския език то има фиксирана позиция в субстантивалните синтагми, докато в българския тази позиция може да се променя

в зависимост от емоционалния заряд на изказването. Представен е задълбочен сравнителен анализ на синтактичното поведение на турските и на българските прилагателни имена, който показва наличието на сходство по отношение на атрибутивните и предикатните конструкции. Налага се важният извод, че сходствата между качествените прилагателните в двата езика са по-осезаеми в сравнение с тези по отношение на относителните прилагателни.

В заключителната част доц. Милена Йорданова представя основните изводи и обобщения от извършения анализ на морфологичните, семантичните и синтактичните специфики на прилагателното име в съвременния турски език. Прецизно и точно формулираните изводи доказват постигането на поставената цел и подкрепят важността на проблема и приносите на изследването.

В хабилитационния труд е използван богат библиографски материал, цитирани са трудове на турски, западноевропейски, руски и български учени, голяма част от които са водещи в областта на турското, тюркското и българското езикознание. В хода на изследването мненията на авторите са цитирани точно и коректно.

В края на монографията са добавени четири приложения: „Азбучен неутрално-елативен показалец“, „Азбучен елативно-неутрален показалец“, „Рангов честотен списък на прилагателните имена“ и „Азбучен честотен списък на прилагателните имена“. В тях са включени характерни за употребата на турското прилагателно примери, придружени със съответния функционален превод на български език, което определя и възможността за практическо приложение на изследването.

Като цяло представеният монографичен труд представлява новаторско полифункционално изследване, със съществен теоретико-приложен принос за турско-българската съпоставителна лингводидактология. Получените резултати могат да се използват не само в учебния процес при овладяване на прилагателното име в турския през призмата на българския език, но и от специалисти-алтаисти, които изследват прилагателното име като лексико-граматична категория в другите алтайски езици.

Студиите и статиите, представени за конкурса, са задълбочени проучвания , от които прозира завидна ерудиция и изследователски опит. В тях доц. Йорданова демонстрира характерната за нея аналитичност, съчетана с умението за теоретизиране. Резултатите определят научни приноси както в областта на теоретичната граматика на турския език /в съпоставителен аспект с българския език/, така и в рамките на приложната граматика и съпоставителната лексикология.

Въз основа на разработен от доц. Йорданова теоретичен модел за бинарен граматичен минимум за участие в конкурса е съставен и депозиран академичният учебник „Język turecki. Minimum gramatyczne” / Турски език. Граматичен минимум./ Научният му принос се състои в прилагане в практиката на резултати от разработен за българи теоретичен модел, трансформиран към носители на други славянски езици.

Трябва да отбележа, че както монографичният труд, така и всички представени за участие в този конкурс публикации, са оригинални научни разработки, за които няма установено плагиатство.

Доц Йорданова е посочила 15 цитирания на свои научни публикации, като една не малка част от тях в чуждоезични издания, което говори за авторитет на съответните публикации на авторката.

Заключение

Въз основа на всичко изложено по-горе, мога категорично да заявя, че като единствен кандидат в конкурса за професор по професионално направление 2.1 Филология (Тюркология и алтаистика; общо и сравнително езиковедие) към катедра „Тюркология и алтаистика“, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“, доц. д-р Милена Петрова Йорданова отговаря на всички необходими изисквания за заемане на тази академична длъжност и без колебание препоръчвам нейното избиране за професор по тюркология и алтаистика; общо и сравнително езиковедие.

20.01.2021 г.

Рецензент:

/Проф. д-р Светла Къртева-Данчева/

